मुद्रक—विद्यापति प्रेस, लहेरियासराय

সমর্পণ।

হে স্বর্গলোকবাসিনি জননি !

অহাঁকেঁ স্মরণ হয়ত, আওসঁ প্রায়ঃ ২৩ বর্ষ পূর্ব মৈথিলী লিপিদ্বারা অক্ষরারম্ভ ভেলা উত্তর হমরা মিথিলাক্ষর শিখাওল অহাঁ অপনহি যে শিখি লেলা পর হমরা দেবাক্ষর, কৈথী তথা বঙ্গলা কতহুসঁ শীখয় নহি পড়ল। অতঃ মৈথিলী লিপিমে প্রথম সীসকাক্ষর-মুদ্রিত পুস্তক ও 'মৈথিলী-প্রথম-পুস্তক' আও ওহী স্মৃতিক রক্ষার্থ অহাঁক করকমলমে বিশেষ শ্রদ্ধা-ভক্তিপূর্বক অর্পণ করৈত ছী আওর আশা করৈত ছী অহাঁলোকনিক আশীর্বাদসঁ পুনঃ মিথিলাক মাতৃমণ্ডলী অহীঁ-লোকনিযকা অপনা সন্তানকেঁ প্রথম মিথিলাক্ষরক শিক্ষা দেত।

মাতৃনবমী, ১৩২৮. } প্রণত--
জীবনাথ।

व्यञ्जन वर्ण ।

𑒏 𑒐 𑒑 𑒒 𑒓 𑒔 𑒕 𑒖 𑒗 𑒘 𑒙 𑒚
क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ
𑒛 𑒜 𑒝§ 𑒞 𑒟 𑒠 𑒡 𑒢 𑒣 𑒤 𑒥÷
ड ढ ण त थ द ध न प फ ब
𑒦 𑒧 𑒨 𑒩 𑒪 𑒫÷ 𑒬 𑒭 𑒮 𑒯 𑒏𑓂𑒭×।
भ म य र ल व श ष स ह क्ष।

दोसर पाठ ।

𑒂𑒑 𑒄𑒬 𑒋𑒏 𑒍𑒮 𑒁𑒿𑒬 𑒏𑒩 𑒐𑒮 𑒒𑒩
𑒖𑒪 𑒛𑒩 𑒟𑒪 𑒡𑒢 𑒣𑒩 𑒤𑒪 𑒥𑒪 𑒧𑒢
𑒩𑒯 𑒬𑒞 𑒯𑒩 𑒏𑓂𑒭𑒧 ।

तेसर पाठ ।

𑒂𑒑𑒋 𑒋𑒏𑒩 𑒏𑒩𑒯 𑒐𑒮𑒪 𑒒𑒩𑒏 𑒛𑒩𑒫
𑒡𑒢𑒏 𑒣𑒩𑒧 𑒧𑒢𑒢 𑒩𑒯𑒫 𑒔𑒪𑒪 𑒗𑒪𑒏

§ '𑒝' दुइ प्रकारक अछि । एकर दोसर रूप '𑒝' थिक ।

÷ मैथिली भाषामें 𑒥 (ब) और 𑒫 (व) क भेद उच्चारणमें नहि अछि ।

× यहिना बङ्गला में तहिना मैथिली में व्यञ्जन वर्णक सङ्ग 𑒏𑓂𑒭 लिखबाक प्रणाली प्राचीन थिक ।

𑒞𑒣𑒞 𑒢𑒑𑒠 𑒧𑒯𑒏 𑒨𑒐𑒢 𑒞𑒐𑒢 𑒮𑒞𑒞
𑒖𑒋𑒯 𑒍𑒋𑒯 ।

चारिम पाठ ।

𑒏𑒔𑒏𑒔 𑒕𑒧𑒕𑒧 𑒙𑒯𑒙𑒯 𑒠𑒣𑒠𑒣 𑒏𑒩𑒫𑒯
𑒖𑒣𑒪𑒯 𑒏𑒙𑒪𑒏 𑒦𑒩𑒪𑒏 𑒔𑒞𑒩𑒫 𑒮𑒏𑒩𑒫
𑒠𑒧𑒏𑒞 𑒥𑒧𑒏𑒞 ।

पाँचम पाठ ।

विशेष वर्ण ।

𑒛𑓃 𑒜𑓃 𑒨𑓃 * । ‡
ड़ ढ़ य *

छठम पाठ ।

𑒮𑒛𑓃𑒏 𑒑𑒜𑓃𑒫 𑒨𑒞𑒨𑓃 𑒢𑒨𑓃𑒢 𑒂𑒨𑓃𑒫 ।
𑒑𑒛𑓃𑒥𑒛𑓃 𑒣𑒜𑓃𑒫𑒯 𑒨𑒨𑓃𑒫𑒯 𑒐𑒨𑓃𑒪𑒏 𑒋𑒞𑒫𑒨𑓃 ।

सातम पाठ ।

अस्वर व्यञ्जन [वा, 'हल् वर्ण'] ।

𑒏𑓂 𑒐𑓂 𑒑𑓂 𑒒𑓂 𑒓𑓂 𑒔𑓂 𑒕𑓂 𑒖𑓂 𑒗𑓂 𑒘𑓂 𑒙𑓂 𑒚𑓂
क् ख् ग् घ् ङ् च् छ् ज् झ् ञ् ट् ठ्

* देवनागरीक 'य' क उच्चारण स्थाने स्थानमें 'ज' आओर 'इय' दूनू होइत अछि । किन्तु मिथिलाक्षरमें तकरा हेतु क्रमशः अबिन्दु आओर सबिन्दु अक्षरक प्रयोग कयल जाइत अछि ।

‡ एकरा अतिरिक्त विशेष वर्ण 𑓇 (ॐ) आओर W ([illegible]) अछि । प्रयोगक अल्पताक कारण ई दूनू एहि ठाम नहिं देखाओल गेल ।

𑒛𑓂 𑒜𑓂 𑒝𑓂 𑒞𑓂† 𑒟𑓂 𑒠𑓂 𑒢𑓂 𑒣𑓂 𑒤𑓂 𑒥𑓂 𑒦𑓂 𑒧𑓂‡
ड् ढ् ण् त् थ् द् न् प् फ् ब् भ् म्
𑒨𑓂 𑒩𑓂 𑒪𑓂 𑒫𑓂 𑒬𑓂 𑒭𑓂 𑒮𑓂 𑒯𑓂 𑒏𑓂𑒭𑓂 ।
य् र् ल् व् श् ष् स् ह् क्ष् ।

आठम पाठ ।

सस्वर व्यञ्जन ।

(१) अकार-युक्त ।

[𑒁 = ×]

𑒏 𑒐 𑒑 𑒒 𑒓 𑒔 𑒕 𑒖 𑒗 𑒘 𑒙 𑒚 𑒛 𑒜 𑒝
क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण
𑒞 𑒟 𑒠 𑒡 𑒢 𑒣 𑒤 𑒥 𑒦 𑒧 𑒨 𑒩 𑒪 𑒫 𑒬
त थ द ध न प फ ब भ म य र ल व श
𑒭 𑒮 𑒯 𑒏𑓂𑒭 ।
ष स ह क्ष ।

नवम पाठ ।

𑒏𑒞𑒨 𑒨𑒨𑒥𑒯 ? 𑒯𑒧𑒩 𑒏𑒯𑒪 𑒏𑒩𑒯 । 𑒖𑒋𑒯 𑒏𑒯𑒪𑒏 । 𑒨𑒐𑒢 𑒕𑒪 𑒞𑒐𑒢 𑒐𑒨𑒪𑒏 । 𑒯𑒧𑒩 𑒧𑒢

† साधारण रूप '𑒞𑓂' क प्रयोग नहि होइत अछि से नहि ।

‡ साधारण रूप '𑒧𑓂' प्रयोग अशुद्ध नहि ।

𑒅𑒿𑒐𑒛𑓃𑒪 𑒕𑒪 । 𑒍𑒋𑒯 𑒂𑒫𑒨 𑒞𑒐𑒢 𑒔𑒪𑒨 । 𑒏𑒏𑒩 𑒏𑒏𑒩 𑒏𑒯𑒪 𑒏𑒩𑒥 ? 𑒍 𑒏𑒨𑒏 𑒍𑒞𑒨 𑒔𑒪𑒯 ।

दशम पाठ ।

(२) आकार युक्त ।

[𑒂 = 𑒰]

𑒏𑒰 𑒐𑒰 𑒑𑒰 𑒒𑒰 𑒓𑒰 𑒔𑒰 𑒕𑒰 𑒖𑒰 𑒗𑒰 𑒘𑒰 𑒙𑒰 𑒚𑒰
का खा गा घा ङा चा छा जा झा ञा टा ठा
𑒛𑒰 𑒜𑒰 𑒝𑒰 𑒞𑒰 𑒟𑒰 𑒠𑒰 𑒡𑒰 𑒢𑒰 𑒣𑒰 𑒤𑒰 𑒥𑒰 𑒦𑒰
डा ढा णा ता था दा धा ना पा फा बा भा
𑒧𑒰 𑒨𑒰 𑒩𑒰 𑒪𑒰 𑒫𑒰 𑒬𑒰 𑒭𑒰 𑒮𑒰 𑒯𑒰 𑒏𑓂𑒭𑒰 ।
मा या रा ला वा शा षा सा हा क्षा ।

एगारहम पाठ ।

𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒁𑒨𑒪𑒰𑒯 । 𑒧𑒰𑒨 𑒏𑒯𑒪𑒏 𑒂𑒧 𑒐𑒰𑒅𑒿 । 𑒦𑒰𑒃 𑒕𑒰𑒞𑒰 𑒪𑒰𑒫𑒨 𑒥𑒰𑒖𑒰𑒩 𑒨𑒨𑒞𑒰𑒯 । 𑒧𑒰𑒧𑒰 𑒂𑒃 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒪𑒨 𑒪𑒞𑒰𑒧 𑒪𑒨𑒪𑒰𑒯 । 𑒐𑒩𑒰𑒧 𑒯𑒰𑒟, 𑒞𑒰𑒩𑒃 𑒖𑒪 𑒢𑒰 । 𑒂𑒑𑒳𑒢 𑒥𑒛𑓃𑒰𑒯 । 𑒩𑒰𑒧 𑒢𑒰𑒧 𑒥𑒰𑒖𑒯 ।

बारहम पाठ ।

(३) इकार-युक्त ।

[𑒃 = 𑒱]

𑒏𑒱 𑒐𑒱 𑒑𑒱 𑒒𑒱 𑒓𑒱 𑒔𑒱 𑒕𑒱 𑒖𑒱 𑒗𑒱 𑒘𑒱 𑒙𑒱 𑒚𑒱

कि खि गि घि ङि चि छि जि झि ञि टि ठि

𑒛𑒱 𑒜𑒱 𑒝𑒱 𑒞𑒱 𑒟𑒱 𑒠𑒱 𑒡𑒱 𑒢𑒱 𑒣𑒱 𑒤𑒱 𑒥𑒱 𑒦𑒱

डि ढि णि ति थि दि धि नि पि फि बि भि

𑒧𑒱 𑒨𑒱 𑒩𑒱 𑒪𑒱 𑒫𑒱 𑒬𑒱 𑒭𑒱 𑒮𑒱 𑒯𑒱 𑒏𑓂𑒭𑒱 ।

मि यि रि लि वि शि षि सि हि क्षि ।

तेरहम पाठ ।

𑒣𑒱𑒞𑒰 𑒧𑒰𑒞𑒰𑒏 𑒏𑒟𑒰 𑒏𑒯𑒱𑒯𑓄 । 𑒥𑒯𑒱𑒢𑒱 𑒏𑒞𑒨 𑒑𑒹𑒪𑒱 ? 𑒍 𑒣𑒰𑒢𑒱 𑒣𑒱𑒥𑒨 𑒨𑒰𑒃𑒞 𑒕𑒟𑒱 । 𑒯𑒱𑒮𑒰𑒥 𑒮𑒱𑒐𑒰𑒠𑒱𑒨𑓄 । 𑒙𑒱𑒏𑒙 𑒏𑒞𑒨 𑒁𑒕𑒱 ? 𑒢𑒱𑒨𑒞 𑒞𑒱𑒟𑒱𑒣𑒩 𑒁𑒥𑒱𑒯𑓄 । 𑒨𑒯𑒱𑒐𑒢 𑒨𑒰𑒯 𑒞𑒯𑒱𑒐𑒢 𑒣𑒜𑓃𑒨 𑒪𑒑𑒱𑒯𑓄 । 𑒯𑒩𑒱𑒏 𑒢𑒰𑒧 𑒖𑒢𑒱 𑒥𑒱𑒮𑒩𑒱𑒯𑓄 ।

चौदहम पाठ ।

(४) ईकार-युक्त ।

[𑒄 = 𑒲]

𑒏𑒲 𑒐𑒲 𑒑𑒲 𑒒𑒲 𑒓𑒲 𑒔𑒲 𑒕𑒲 𑒖𑒲 𑒗𑒲 𑒘𑒲 𑒙𑒲 𑒚𑒲

की खी गी घी ङी ची छी जी झी ञी टी ठी

𑒛𑒲 𑒜𑒲 𑒝𑒲 𑒞𑒲 𑒟𑒲 𑒠𑒲 𑒡𑒲 𑒢𑒲 𑒣𑒲 𑒤𑒲 𑒥𑒲 𑒦𑒲

डी ढी णी ती थी दी धी नी पी फी बी भी

𑒧𑒲 𑒨𑒲 𑒩𑒲 𑒪𑒲 𑒫𑒲 𑒬𑒲 𑒭𑒲 𑒮𑒲 𑒯𑒲 𑒏𑓂𑒭𑒲 ।

मी यी री ली वी शी षी सी ही क्षी ।

पनरहम पाठ ।

𑒁𑒨 𑒏𑒰𑒏𑒲 ! 𑒥𑒰𑒥𑒰 𑒏𑒞𑒨 𑒕𑒟𑒱 ! 𑒠𑒯𑒲 𑒔𑒲𑒢𑒲 𑒠𑒱𑒨 । 𑒢𑒲𑒧𑒏 𑒠𑒰𑒞𑒧𑒢𑒱 𑒞𑒲𑒞 । 𑒟𑒰𑒩𑒲 𑒥𑒰𑒙𑒲 𑒥𑒛𑓃𑒏𑒲 𑒕𑒲 । 𑒞𑒱𑒧𑒢 𑒞𑒩𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒏𑒱𑒨𑒏 𑒋𑒞𑒢𑒲 ? 𑒬𑒲𑒬𑒲 𑒢𑒰, 𑒒𑒲 𑒩𑒰𑒐 । 𑒔𑒙𑒢𑒲 𑒣𑒲𑒮 । 𑒥𑒰𑒖𑒯 𑒮𑒲𑒞𑒰 𑒧𑒯𑒰𑒩𑒰𑒢𑒲𑒏 𑒖𑒨 ।

सोलहम पाठ ।

(५) उकार-युक्त * ।

[𑒅 = 𑒳 *]

𑒏𑒳 𑒐𑒳 𑒑𑒳† 𑒒𑒳 𑒓𑒳 𑒔𑒳 𑒕𑒳 𑒖𑒳 𑒗𑒳 𑒘𑒳 𑒙𑒳 𑒚𑒳 𑒛𑒳 𑒜𑒳 𑒝𑒳‡

कु खु गु घु ङु चु छु जु झु ञु टु ठु डु ढु णु

* मिथिलाक्षरमें उकार योग ' 𑒳 ' मात्रा द्वारा कतहु अशुद्ध नहि । किन्तु जाहि जाहि अक्षरमें 𑒳 उकारक रूप विलक्षण अछि ताहि ताहिमें ' 𑒳 ' मात्राक प्रयोग नहि करबे नीक ।

† दोसर रूप '𑒑𑒳' अछि ।

‡ दोसर रूप '𑒝𑒳' जानब ।

𑒞𑒵 × 𑒠𑒵 𑒡𑒵 𑒢𑒵 𑒣𑒵 × 𑒥𑒵 𑒦𑒵 𑒧𑒵 𑒨𑒵 × 𑒪𑒵 𑒫𑒵 𑒬𑒵

तृ × दृ धृ नृ पृ × बृ भृ मृ यृ × लृ वृ शृ

× 𑒮𑒵 𑒯𑒵 𑒏𑓂𑒭𑒵।

× सृ हृ क्षृ।

एकैशम पाठ।

𑒁𑒍 𑒒𑒵𑒞 𑒢𑒰𑒅𑓀। 𑒍 𑒁𑒣𑒢 𑒏𑒵𑒞 𑒟𑒱𑒏। 𑒡𑒵𑒞𑒱 𑒯𑒰𑒟। 𑒍 𑒢𑒵𑒣𑒞𑒱 𑒮𑒦𑒏 𑒂𑒠𑒵𑒞 𑒕𑒟𑒱। 𑒯𑒧𑒯𑒰 𑒋𑒏𑒩 𑒦𑒨𑒰 𑒢𑒯𑒱। 𑒧𑒵𑒑 𑒣𑒛𑓃𑒰𑒨𑒪। '𑒥𑒵𑒭' 𑒥𑒛𑓃𑒠𑒏 𑒢𑒰𑒧 𑒟𑒱𑒏। 𑒂𑒢𑒏 𑒯𑒵𑒠𑒨 𑒁𑒞𑒱 𑒏𑒚𑒱𑒢।

बाइशम पाठ।

(१)

(८) ॠकार-युक्त।

[𑒈 = 𑒶]

𑒏𑒶 × 𑒑𑒶 × 𑒓𑒶 × × 𑒖𑒶 𑒗𑒶 × × × × ×

कॄ × गॄ × ङॄ × × जॄ झॄ × × × × ×

𑒝𑒶 𑒞𑒶 × 𑒠𑒶 × 𑒢𑒶 𑒣𑒶 × 𑒥𑒶 𑒦𑒶 𑒧𑒶 × × ×

णॄ तॄ × दॄ × नॄ पॄ × बॄ भॄ मॄ × × ×

𑒩𑒶 𑒬𑒶 × × × ×।

वॄ शॄ × × × ×।

+ 'ॠ' मे ' ' लगायब असङ्गत।

(२)

(९) लृकार-युक्त।

𑒏𑓂𑒪𑒷…𑒑𑓂𑒪𑒷…𑒔𑓂𑒪𑒷…𑒖𑓂𑒪𑒷…𑒣𑓂𑒪𑒷…𑒥𑓂𑒪𑒷…𑒧𑓂𑒪𑒷।

क्लृ ग्लृ च्लृ ज्लृ प्लृ व्लृ म्लृ।

(३)

(१०) ॡकार-युक्त।

𑒏𑓂𑒪𑒸…𑒑𑓂𑒪𑒸 … … … …

क्लॄ ग्लॄ … … … …

तेइशम पाठ।

(११) एकार युक्त।

[𑒋 = 𑒹]

𑒏𑒹 𑒐𑒹 𑒑𑒹 𑒒𑒹 𑒓𑒹 𑒔𑒹 𑒕𑒹 𑒖𑒹 𑒗𑒹 𑒘𑒹 𑒙𑒹

के खे गे घे ङे चे छे जे झे ञे टे

𑒚𑒹 𑒛𑒹 𑒜𑒹 𑒝𑒹 𑒞𑒹 𑒟𑒹 𑒠𑒹 𑒡𑒹 𑒢𑒹 𑒣𑒹 𑒤𑒹

ठे डे ढे णे ते थे दे धे ने पे फे

𑒥𑒹 𑒦𑒹 𑒧𑒹 𑒨𑒹 𑒩𑒹 𑒪𑒹 𑒫𑒹 𑒬𑒹 𑒭𑒹 𑒮𑒹 𑒯𑒹

बे भे मे ये रे ले वे शे षे से हे

𑒏𑓂𑒭𑒹।

क्षे।

अठाइशम पाठ।

অও বাবূ ! যেহ কহল সেহ ভেল। হমহু থাক দিঅঃ। ও গেলমে ছথি। নহু ! ঙা কী কয়লহু ?।

उनतीशम पाठ।

(१३) ओकार-युक्त।

[ও = ো]

কো খো গো ঘো ঙো চো ছো জো ঝো ঞো

को खो गो घो ङो चो छो जो झो ञो

টো ঠো ডো ঢো ণো তো থো দো ধো নো

टो ठो डो ढो णो तो थो दो धो नो

পো ফো বো ভো মো যো রো লো বো শো

पो फो बो भो मो यो रो लो वो शो

ষো সো হো ক্ষো।

षो सो हो क्षो।

तीशम पाठ।

ও কোন পোথী পঢ়ৈত ছথি? চোহ তানা তোড়য় লাগল। ভোহ হোএত দেখি পঢ়ায়ল। থোড়েক লোন দিঅঃ। ওহি ঠৌন মে ঢোল বজৈত ছৈক। পঢ়োহক মোহ

খাউ। ঘোঘ তনলে ও কে বৈশলি ছথি? সোনহু বৌয়াক এক সোড়হি হোএত ছৈক।

एकतीशम पाठ।

(१४) औकार-युक्त।

(क) पूर्ण औकारक ध्वनि 'अउ'।

[ঔ = ৌ]

কৌ খৌ গৌ ঘৌ ঙৌ চৌ ছৌ জৌ ঝৌ ঞৌ

कौ खौ गौ घौ ङौ चौ छौ जौ झौ ञौ

টৌ ঠৌ ডৌ ঢৌ ণৌ তৌ থৌ দৌ ধৌ নৌ

टौ ठौ डौ ढौ णौ तौ थौ दौ धौ नौ

পৌ ফৌ বৌ ভৌ মৌ যৌ রৌ লৌ বৌ শৌ

पौ फौ बौ भौ मौ यौ रौ लौ वौ शौ

ষৌ সৌ হৌ ক্ষৌ।

षौ सौ हौ क्षौ।

बत्तीशम पाठ।

[illegible]আ চন্দ্র পক্ষী হোএত অছি। এহিঠাম [illegible]আ বৈসল ছৈক। কতয় বৌআগল [illegible]? ঙা তোনা কতেক টা ছৈক। লৌআ [illegible]ল, বৌআ! কেশ কটাউঁ। পোথানমে

चालिशम पाठ।

কনেক ক্লেশ উঠা কয় শিকর নাউঁ। অনেক রাক্ষসান শীঘ্র হয়রাক চাহী। হনুমান্ জী সাগর নাঙ্ঘি লঙ্কা পহুঁচলাহ। ওকরা লঙ্কা ঘররামে হমরা গুনি হোএত অছি। ক্রমশঃ শুভলগ্ন সমীপ আয়ল। বিঘ্নেশ গণ-পতিক পূজন যথাশক্তি করু। আমক কাঙ্ক্ষা অছি তঁ লগী নাউঁ। এহি পঙ্খা সঁ অঙ্গী অঙ্গমে রঁসাত লাগত।

एकतालिशम पाठ।

(ख) चवर्गादि [तीन वर्णक] युक्ताक्षर।

(१) चकारादि।

চ্চ চ্ছ্র চ্ঞ চ্য চ্র চ্ল চ্ব।

च्च च्छ्र च्ञ च्य च्र च्ल च्व।

(२) छकारादि।

ছ্য ছ্র ছ্ব।

छ्य छ्र छ्व।

(३) जकारादि।

জ্জ জ্ঝ জ্ঞ জ্য জ্র জ্ব।

ज्ज ज्झ ज्ञ ज्य ज्र ज्व।

(४) झकारादि।

ঝ্য ঝ্র।

झ्य झ्र।

(५) ञकारादि।

ঞ্চ ঞ্ছ ঞ্জ ঞ্ঝ ঞ্শ।

ञ्च ञ्छ ञ्ज ञ्झ ञ्श।

बेयालिशम पाठ।

রচ্ছা কোনা অছি? অপনে হমরা লো-কনিক পূজ্য থিকহুঁ। কচ্ছী পহিরি কয় নড়ু। হম রাখিত ফল পাওল। ওা লেনা রঁড় চখওল অছি। হম মঞ্জুষামে পড়ল ছী। এনা করর তঁ লোক গঞ্জন করত। তোঁ একরা কজস্মৃতি নহি করহক।

तेतालिशम पाठ।

(ग) टवर्गादि [तीन वर्णक]-युक्ताक्षर।

(१) टकारादि।

ট্ট ট্ঠ ট্য ট্র ট্ব।

ट्ट ट्ठ ट्य ट्र ट्व।

(२) ठकारादि ।

𑒚𑓂𑒨 ।

ठ्य ।

(३) डकारादि ।

𑒛𑓂𑒑 𑒛𑓂𑒒 𑒛𑓂𑒜 𑒛𑓂𑒨 𑒛𑓂𑒩 𑒛𑓂𑒫 ।

ड्ग ड्घ ड्ढ ड्य ड्र ड्व ।

(४) ढकारादि ।

𑒜𑓂𑒨 𑒜𑓂𑒩 𑒜𑓂𑒫 ।

ढ्य ढ्र ढ्व ।

(५) णकारादि ।

𑒝𑓂𑒙 𑒝𑓂𑒚 𑒝𑓂𑒛 𑒝𑓂𑒜 𑒝𑓂𑒝 𑒝𑓂𑒨 𑒝𑓂𑒫 ।

ण्ट ण्ठ ण्ड ण्ढ ण्ण ण्य ण्व ।

चौआलिशम पाठ ।

𑒯𑒧𑒩 𑒔𑒙𑓂𑒙𑒰 𑒏𑒲 𑒦𑒹𑒪 ? 𑒂𑒃 𑒏𑒻 𑒏𑒙𑓂𑒚𑒰 𑒐𑒹𑒞 𑒖𑒼𑒞𑒢𑒹 𑒯𑒿 ? 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒪𑒼𑒏𑒢𑒱 𑒑𑓂𑒩𑒰𑒧 𑒣𑒩 𑒖𑒰𑒨𑒥 । 𑒣𑒰𑒚𑓂𑒨 𑒣𑒳𑒮𑓂𑒞𑒏 𑒢𑒰𑒩𑒯 । 𑒦𑒑𑒫𑒞𑒲𑒏 𑒯𑒰𑒟-𑒧𑒹 𑒐𑒛𑓂𑒑 𑒠𑒹𑒐𑒻𑒕𑒰𑒢 । 𑒍 𑒞𑒲𑒢 𑒛𑓂𑒩𑒰𑒧 𑒎𑒭𑒡 𑒠𑒹𑒪𑒏 । 𑒣𑒝𑓂𑒛𑒱𑒞 𑒪𑒑 𑒁𑒝𑓂𑒙𑒻𑒏 𑒮𑒝𑓂𑒙𑒹 𑒖𑒳𑒢𑒱 𑒩𑒰𑒖𑒯 । 𑒍 𑒞𑒿 𑒢𑒝𑓂𑒚𑒏 𑒏𑒰𑒖 𑒟𑒱𑒏 ।

पंतालिशम पाठ ।

(घ) तवर्गादि [तीनवर्णक] युक्ताक्षर ।

(१) तकारादि ।

𑒞𑓂𑒏 𑒞𑓂𑒐 𑒞𑓂𑒞 𑒞𑓂𑒟 𑒞𑓂𑒢 𑒞𑓂𑒣 𑒞𑓂𑒤

त्क त्ख त्त त्थ त्न त्प त्फ

𑒞𑓂𑒧 𑒞𑓂𑒨 𑒞𑓂𑒩 𑒞𑓂𑒫 𑒞𑓂𑒭 𑒞𑓂𑒮 𑒞𑓂𑒏𑓂𑒭 ।

त्म त्य त्र त्व त्ष त्स त्क्ष ।

(२) थकारादि ।

𑒟𑓂𑒨 𑒟𑓂𑒩 𑒟𑓂𑒫 ।

थ्य थ्र थ्व ।

(३) दकारादि ।

𑒠𑓂𑒑 𑒠𑓂𑒒 𑒠𑓂𑒠 𑒠𑓂𑒡 𑒠𑓂𑒢 𑒠𑓂𑒥 𑒠𑓂𑒦 𑒠𑓂𑒧 𑒠𑓂𑒨 𑒠𑓂𑒩 𑒠𑓂𑒫 ।

द्ग द्घ द्द द्ध द्न द्ब द्भ द्म द्य द्र द्व ।

(४) धकारादि ।

𑒡𑓂𑒧 𑒡𑓂𑒨 𑒡𑓂𑒩 𑒡𑓂𑒫 ।

ध्म ध्य ध्र ध्व ।

(५) नकारादि ।

𑒢𑓂𑒏 𑒢𑓂𑒐 𑒢𑓂𑒑 𑒢𑓂𑒒 𑒢𑓂𑒓 𑒢𑓂𑒞 𑒢𑓂𑒟 𑒢𑓂𑒠 𑒢𑓂𑒡

न्क न्ख न्ग न्घ न्ङ न्त न्थ न्द न्ध

𑒮𑓂𑒤 𑒮𑓂𑒧 𑒮𑓂𑒨 𑒮𑓂𑒩 𑒮𑓂𑒩𑒳 𑒮𑓂𑒩𑒴 𑒮𑓂𑒪 𑒮𑓂𑒫 𑒮𑓂𑒮।

स्फ स्म स्य स्र स्रु स्रू स्ल स्व स्स।

(४) हकारादि।

𑒯𑓂𑒝 𑒯𑓂𑒢 𑒯𑓂𑒧 𑒯𑓂𑒨 𑒯𑓂𑒩 𑒯𑓂𑒪 𑒯𑓂𑒫।

ह्ण ह्न ह्म ह्य ह्र ह्ल ह्व।

बावनम पाठ।

𑒢𑒱𑒬𑓂𑒔𑒨 𑒏𑒩𑒳 𑒏𑒯𑒱𑒨𑒰 𑒔𑒪𑒥। 𑒩𑒰𑒖𑒰 𑒖𑒢𑒏 𑒯𑒰𑒧𑒏 𑒬𑓂𑒫𑒬𑒳𑒩 𑒕𑒪𑒟𑒱𑒢𑓂𑒯। 𑒮𑓂𑒢𑒰𑒢 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒱𑒧𑒹 𑒏𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞-𑒫𑓂𑒨 𑒟𑒱𑒏। 𑒥𑓂𑒩𑒰𑒯𑓂𑒧𑒝 𑒏𑒝𑓂𑒙𑒏 𑒦𑒨 𑒢𑒯𑒱 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱। 𑒯𑒱𑒢𑓂𑒠𑒴𑒏 𑒧𑒳𑒐𑓂𑒨 𑒔𑒱𑒯𑓂𑒢 𑒬𑒱𑒐𑒰 𑒟𑒱𑒏। 𑒧𑒰𑒟𑒧𑒹 𑒦𑒮𑓂𑒧𑒼 𑒡𑒩𑒱 𑒪𑒑𑒰𑒥𑒱𑒨। 𑒏𑒱 𑒣𑒵𑒭𑓂𑒚 𑒣𑒜𑓃-𑒪𑒯𑒳𑒿 𑒁𑒕𑒱? 𑒁𑒯𑒰𑒿𑒏 𑒬𑓂𑒩𑒧 𑒠𑒹𑒐𑒱 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒪𑒼𑒏𑒢𑒱 𑒂𑒯𑓂𑒪𑒰𑒠𑒱𑒞 𑒕𑒲।

तिरपनम पाठ।

चारि वर्णक युक्ताक्षर।

𑒏𑓂𑒞𑓂𑒨 𑒏𑓂𑒞𑓂𑒩 𑒏𑓂𑒞𑓂𑒫 𑒏𑓂𑒭𑓂𑒝𑓂 𑒏𑓂𑒭𑓂𑒝 𑒏𑓂𑒭𑓂𑒧 𑒏𑓂𑒭𑓂𑒨 𑒏𑓂𑒭𑓂𑒫 𑒑𑓂𑒡𑓂𑒢𑓂 𑒓𑓂𑒏𑓂𑒨 𑒓𑓂𑒏𑓂𑒭

क्त्य क्त्र क्त्व क्ष्ण् क्ष्ण क्ष्म क्ष्य क्ष्व ग्ध्न् ङ्क्य ङ्क्ष

𑒓𑓂𑒏𑓂𑒭𑓂𑒫 𑒓𑓂𑒏𑓂𑒭𑓂𑒨 𑒓𑓂𑒏𑓂𑒭𑓂𑒧 𑒓𑓂𑒏𑓂𑒭𑓂𑒨 𑒓𑓂𑒏𑓂𑒭𑓂𑒩 𑒔𑓂𑒕𑓂𑒫𑓂𑒨 𑒔𑓂𑒕𑓂𑒫𑓂𑒩 𑒝𑓂𑒙𑓂𑒫 𑒝𑓂𑒛𑓂𑒨 𑒝𑓂𑒛𑓂𑒨𑓂 𑒝𑓂𑒛𑓂𑒩

ङ्क्ष्व ङ्क्ष्य ङ्क्ष्म ङ्क्ष्य ङ्क्ष्र च्छ्व्य च्छ्व्र् ण्ट्व ण्ड्य ण्ड्य् ण्ड्र

𑒞𑓂𑒮𑓂𑒨 𑒞𑓂𑒢𑓂𑒨 𑒞𑓂𑒧𑓂𑒨 𑒞𑓂𑒩𑓂𑒨 𑒠𑓂𑒫𑓂𑒨 𑒠𑓂𑒡𑓂𑒩 𑒠𑓂𑒡𑓂𑒩𑒳 𑒠𑓂𑒡𑓂𑒨 𑒠𑓂𑒦𑓂𑒩 𑒢𑓂𑒞𑓂𑒫 𑒢𑓂𑒠𑓂𑒨

त्स्य त्न्य त्म्य त्र्य द्व्य द्ध्र द्ध्रु द्ध्य द्भ्र न्त्व न्द्य

𑒣𑓂𑒞𑓂𑒨 𑒣𑓂𑒞𑓂𑒩 𑒣𑓂𑒞𑓂𑒫 𑒥𑓂𑒠𑓂𑒨 𑒥𑓂𑒡𑓂𑒨 𑒩𑓂𑒡𑓂𑒩 𑒩𑓂𑒡𑓂𑒫 𑒦𑓂𑒩𑓂𑒨 𑒧𑓂𑒣𑓂𑒨 𑒩𑓂𑒏𑓂𑒫 𑒩𑓂𑒞𑓂𑒨

प्त्य प्त्र प्त्व ब्द्य ब्ध्य र्ध्र र्ध्व भ्र्य म्प्य र्क्व र्त्य

𑒮𑓂𑒞𑓂𑒩 𑒮𑓂𑒟𑓂𑒨 𑒮𑓂𑒤𑓂𑒨 𑒏𑓂𑒭𑓂𑒨।

स्त्र स्थ्य स्फ्य क्ष्य।

चौवनम पाठ।

पाँच वर्णक युक्ताक्षर।

𑒞𑓂𑒮𑓂𑒟𑓂𑒨 𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑓂𑒨 𑒩𑓂𑒏𑓂𑒭𑓂𑒨 𑒩𑓂𑒠𑓂𑒡 𑒩𑓂𑒮𑓂𑒧𑓂𑒨।

त्स्थ्य न्द्र्य र्क्ष्य र्द्ध र्स्म्य।

पचपनम पाठ।

𑒮𑓂𑒫𑒰𑒮𑓂𑒟𑓂𑒨 𑒠𑒱𑒬 𑒡𑓂𑒨𑒰𑒢 𑒠𑒱𑒨। '𑒞𑒰𑒩𑓂𑒏𑓂𑒭𑓂𑒨' 𑒑𑒩𑒳𑒛𑓃𑒏 𑒢𑒰𑒧 𑒟𑒱𑒏𑒻𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒦𑒲𑒧𑒏 𑒬𑒓𑓂𑒐𑒏 𑒢𑒰𑒧 '𑒣𑒾𑒝𑓂𑒛𑓂𑒩' 𑒩𑒯𑒻𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒩𑒰𑒧𑒏 𑒮𑒓𑓂𑒑𑒹𑒿 𑒪𑒏𑓂𑒭𑓂𑒧𑒝𑒼 𑒥𑒢 𑒑𑒹𑒪𑒟𑒱𑒢𑓂𑒯। 𑒯𑒢𑒳𑒧𑒰𑒢𑒖𑒲 𑒠𑒳𑒩𑓂𑒪𑒓𑓂𑒒𑓂𑒨 𑒮𑒰𑒑𑒩𑒏𑒹𑒿 𑒁𑒢𑒰𑒨𑒰𑒮 𑒢𑒰𑒓𑓂𑒒𑒱 𑒑𑒹𑒪𑒰𑒯। 𑒣𑒵𑒟𑓂𑒫𑒲𑒮𑒿 𑒅𑒩𑓂𑒡𑓂𑒫 𑒁𑒢𑓂𑒞𑒩𑒱𑒏𑓂𑒭 𑒕𑒻𑒏। 𑒄 𑒐𑒛𑓂𑒑 𑒥𑒛𑓃 𑒞𑒲𑒏𑓂𑒭𑓂𑒝 𑒁𑒕𑒱।

ত্রয়োদশ পাঠ।

মিশ্র বর্ণ।

চিঠ্ঠী (১)।

শ্রীহরিঃ। কোইলখ।

বৈ০ ব০ ১ সো০ '২৭

স্বস্তি সকলমঙ্গলালয় চিরঞ্জীবি শ্রীকণ্ঠহরি বাবুকেঁ শ্রীশ্রীনাথক শুভাশীর্বাদ। এতয় কুশল। অহাঁক কুশল পত্র আইএ প্রাপ্ত ভেল অছি। পড়ি আনন্দিত ভেলহुँ। আগাঁ সমাচার যে হমরা সুনবামে আয়ল অছি যে দরভঙ্গামে মিথিলাক্ষরক ছাপা হোময় লগলৈক অছি। যদি সে সত্য তঁ অহাঁ ই পত্র দেখৈত এক প্রতি মিথিলাক্ষরক বর্ণ-পরিচয় কীনি লেব আওর মিথিলাক্ষর সীখি কয় হমরা সঙ্গ ওহী অক্ষরমে পত্র ব্যবহার করব। অহাঁ যদি সে কয় সকব তঁ

হমরা বড় আনন্দ হোইত। হেতু যে মিথিলাক্ষর অপনা দেশক পরম গৌরবক বস্তু থিক। পূর্বকালমে ই 'বৈদেহী লিপি' কহবৈত ছল। একর লেখ শৈলীক বর্ণন তন্ত্র শাস্ত্রমে উপলব্ধ হোইত অছি। একরে রূপান্তর বঙ্গাক্ষর আওর আসামী অক্ষর থিকৈক। একর ব্যবহার মিথিলাবাসী প্রত্যেক ব্যক্তিকেঁ কর্ত্তব্য থিক।

বিশেষ কুশল সমাচার লিখি আনন্দিত করব। ইতি শুভম্।

ঠেকানা।

শ্রীকণ্ঠহরি ঝা
সরস্বতী স্কুল
লহেরিয়াসরায়।

𑒔𑒱𑒙𑓂𑒚𑒲 (२)

𑒬𑓂𑒩𑒲𑒯𑒩𑒱𑓁। 𑒮𑒩𑒮𑓂𑒫𑒞𑒲𑒏𑒳𑒘𑓂𑒖,
𑒪𑒯𑒹𑒩𑒱𑒨𑒰𑒮𑒩𑒰𑒨;
𑒫𑒻॰ 𑒬𑒳॰ 𑓑𑓓 𑒮𑒼॰ '𑓓𑓗

𑒣𑒴𑒖𑓂𑒨𑒫𑒩 𑒣𑒱𑒞𑒰𑒖𑒲 !

𑒔𑒩𑒝 𑒏𑒧𑒪𑒧𑒹 𑒁𑒢𑒹𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒝𑒰𑒧। 𑒁𑒣𑒢𑒹𑒏 𑒣𑒞𑓂𑒩 𑒨𑒟𑒰𑒮𑒧𑒨 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒣𑓂𑒞 𑒦𑒹𑒪। 𑒂𑒖𑓂𑒘𑒰𑒢𑒳𑒮𑒰𑒩 𑒯𑒧 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏𑓂𑒭𑒩 𑒮𑒲𑒐𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒂𑒥 𑒍𑒯𑒲 𑒁𑒏𑓂𑒭𑒩𑒧𑒹 𑒣𑒞𑓂𑒩 𑒪𑒱𑒐𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒲। 𑒂𑒬𑒰 𑒁𑒕𑒱 𑒨𑒠𑒱 𑒪𑒱𑒐𑒥𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒞𑓂𑒩𑒳𑒙𑒱 𑒯𑒼𑒨𑒞 𑒞𑒿 𑒢𑒫 𑒮𑒱𑒐𑒳𑒂 𑒥𑒳𑒗𑒱 𑒏𑓂𑒭𑒧𑒰 𑒏𑒨𑒪 𑒖𑒰𑒨𑒞। 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒖𑒢𑒻𑒞 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏𑓂𑒭𑒩 𑒮𑒲𑒐𑒥 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒏𑒚𑒱𑒢 𑒢𑒯𑒱 𑒕𑒻𑒏। 𑒖𑒏𑒩𑒰 𑒥𑒓𑓂𑒑𑒪𑒰 𑒣𑒜𑓃𑒥𑒰𑒏 𑒁𑒦𑓂𑒨𑒰𑒮 𑒕𑒻𑒏 𑒞𑒏𑒩𑒰 𑒯𑒹𑒞𑒳 𑒞𑒿 𑒄 𑒁𑒞𑓂𑒨𑒢𑓂𑒞 𑒮𑒼𑒗 𑒕𑒻𑒏। 𑒫𑒰𑒮𑓂𑒞𑒫𑒧𑒹 𑒖𑒹 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏𑓂𑒭𑒩 𑒂𑒍𑒩 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒦𑒰𑒭𑒰 𑒢𑒯𑒱 𑒖𑒢𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒮𑒹 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪 𑒏𑒲 ?

𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭 𑒁𑒣𑒢𑒰𑒪𑒼𑒏𑒢𑒱𑒏 𑒏𑒳𑒬𑒪𑒫𑒰𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒰 𑒪𑒱𑒐𑒱 𑒂𑒢𑒢𑓂𑒠𑒱𑒞 𑒏𑒨𑒪 𑒖𑒰𑒨। 𑒃𑒞𑒱 𑒬𑒳𑒦𑒧𑓂।

𑒚𑒹𑒏𑒰𑒢𑒰—

𑒬𑓂𑒩𑒲𑒧𑒞 𑒬𑓂𑒩𑒲𑒢𑒰𑒟𑒗𑒰,
𑒑𑓂𑒩𑒰॰ 𑒏𑒼𑒃𑒪𑒐,
𑒛𑒰॰ 𑒩𑒰𑒧𑒣𑒙𑓂𑒙𑒲
𑒖𑒱॰ 𑒠𑒩𑒦𑒓𑓂𑒑𑒰।

𑒔𑒩𑒝-𑒮𑒹𑒫𑒏,
𑒏𑒘𑓂𑒖𑒲𑒩।

द्वितीय अध्याय ।

अङ्कविचार ।

प्रथम पाठ ।

एकाइ ।

১	एक	১১	एगारह	২১	एकैश	৩১	एकताश
২	दुइ	১২	बारह	২২	बाइश	৩২	बत्तीश
৩	तीनि	১৩	तेरह	২৩	तेइश	৩৩	तैंतीश
৪	चारि	১৪	चौदह	২৪	चौबीश	৩৪	चौंतीश
৫	पाँच	১৫	पनरह	২৫	पचीश	৩৫	पैंतीश
৬	छओ	১৬	सोलह	২৬	छब्बीश	৩৬	छत्तीश
৭	सात	১৭	सतरह	২৭	सताइश	৩৭	सैंतीश
৮	आठ	১৮	अठारह	২৮	अठाइश	৩৮	अठतीश
৯	नओ	১৯	उनैश	২৯	उनतीश	৩৯	उनचालीश
১০	दश	২০	बीश	৩০	तीश	৪০	चालीश

৪১	एकतालीश	৫১	एकावन	৬১	एकसठि
৪২	बयालीश	৫২	बावन	৬২	बासठि
৪৩	तेतालीश	৫৩	तिरपन	৬৩	तिरसठि
৪৪	चौआलीश	৫৪	चौवन	৬৪	चौंसठि
৪৫	पैंतालीश	৫৫	पचपन	৬৫	पैंसठि
৪৬	छेयालीश	৫৬	छप्पन	৬৬	छेयासठि
৪৭	सेतालीश	৫৭	सतावन	৬৭	सतसठि
৪৮	अठतालील	৫৮	अठावन	৬৮	अठसठि
৪৯	उनचाश	৫৯	उनसठि	৬৯	उनहत्तरि
৫০	पचाश	৬০	साठि	৭০	सत्तरि

৭১	एकहत्तरि	৮১	एकाशी	৯১	एकानवय
৭২	बहत्तरि	৮২	बयाशी	৯২	बयानवय
৭৩	तेहत्तरि	৮৩	तिराशी	৯৩	तिरानवय
৭৪	चौहत्तरि	৮৪	चौराशी	৯৪	चौरानवय
৭৫	पचहत्तरि	৮৫	पचाशी	৯৫	पञ्चानवय
৭৬	छेहत्तरि	৮৬	छेयाशी	৯৬	छेयानवय
৭৭	सतहत्तरि	৮৭	सताशी	৯৭	सन्तानवय
৭৮	अठहत्तरि	৮৮	अठाशी	৯৮	अण्ठानवय
৭৯	उनाशी	৮৯	नवाशी	৯৯	निनानवय
৮০	अश्शी	৯০	नब्बय	১০০	शय

चतुर्थ पाठ।

अङ्क-गणना।

एकाइ	১
दहाइँ	১ ०
शैकड़	১ ००
हजार	১ ०००
दश हजार	১ ००००
लाख	১ ०००००
दश लाख	১ ००००००
कोटि (करोड़ि)	১ ०००००००
दश कोटि	১ ००००००००
अर्व	১ ०००००००००
दश अर्व	১ ००००००००००
खर्व	১ ०००००००००००
दश खर्व	১ ००००००००००००
नील	১ ०००००००००००००
दश नील	১ ००००००००००००००
पद्म	১ ०००००००००००००००
दश पद्म	১ ००००००००००००००००
शङ्ख	১ ०००००००००००००००००

पञ्चम पाठ।

पाइ	आना		टाका		कनमा	सेर
)।	)৵।	।৴	॥।৴		S৴	S॥৶
)॥	)৵॥	।৵	॥।৵	*	S৵	॥।०
)॥।	)৵॥।	।৶	॥।৶		S৶	S॥।৴
)৴	)৶	॥)	১)	*	S।०	S॥।৵
)৴।	)৶।	॥৴	১)৴		S।৴	S॥।৶
)৴॥	)৶॥	॥৵	১)৵	*	S।৵	S১
)৴॥।	)৶॥।	॥৶	১)৶		S।৶	S১৴
)৵	।)	॥।)	S।)	*	S॥०	S১৵
					S॥৴	S১৶
					S॥৵	S১।०

॥ ইতি শুভমস্তু ॥

पुस्तक प्राप्तिक मुख्य स्थान—
पुस्तक-भण्डार,
लहेरियासराय।
(दरभङ्गा)

MAITHILI

मैथिली-प्रथम-पुस्तक

(3)

लेखक

पं० श्री जीवनाथ राय

SAHITYA AKADEMI
Library
44468
RABINDRA BHAVAN NEW DELHI

पुस्तक भंडार
लहेरियासराय : पटना